

Înaltpreasfințitul Părinte Calinic
Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților

CUVÂNT PASTORAL LA PRAZNICUL NAȘTERII DOMNULUI

Preacuviosului cin monahal, preacucernicului cler și
dreptmăritorilor creștini din Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților

Har, pace și ajutor de la preamilostivul Dumnezeu,
iar de la noi arhierescă binecuvântare!

*Preacuvioși și preacucernici părinți, preacuvioase
maici, iubiți credincioși și credincioase,*

1. Evenimentul istoric al Nașterii Domnului este relatat de Sfinții Evangheliști Matei, în capitolele 1 și 2, respectiv Luca, în capitolul 2, fiecare text având însă particularitățile lui. Sfântul Evanghelist Matei scrie că Mântuitorul S-a născut în Betleemul Iudeei pe vremea regelui Irod și că, la câțva timp după Nașterea Lui, au venit din părțile Răsăritului niște magi pentru a se închina Pruncului.

2. Magii, numiți în unele izvoare Melchior, Gaspar și Baltazar, după ce s-au închinat pruncului Iisus, luând înștiințare în vis – poate de la Sfântul Arhanghel Gavriil, dar evanghelistul nu precizează – să nu se mai întorcă la Irod, așa cum le-a cerut acesta, s-au întors pe altă cale în țara lor (*Matei 2, 12*), slăvind și laudând pe Dumnezeu pentru toate câte au auzit și au văzut, precum li s-a spus (*Luca 2, 20*).

3. Probabil același arhanghel i s-a arătat noaptea în vis lui Iosif, poruncindu-i: „Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo până ce-ți voi spune, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-Lucidă” (*Matei 2, 13*). Două aspecte sunt de reținut: 1. îngerul *nu o numește pe Fecioara Maria femeia lui Iosif, ci mama lui Iisus*, Iosif fiind doar protectorul ei; 2. îngerul nu-i spune să plece, ci să fugă, ceea ce arată că pericolul era iminent.

4. Sfântul Evanghelist Luca plasează momentul fugii în Egipt *după tăierea împrejur după trup* a Pruncului, care a avut loc la opt zile, când I s-a pus numele Iisus, după cum a fost numit de înger, mai înainte de a Se fi zămislit în pântec și *după împlinirea zilelor curățării lor*, când, după legea lui Moise, L-au dus la Ierusalim ca să-L pună înaintea Domnului. Așa prevedea legea, ca orice întâi-născut de parte bărbătească să fie închinat Domnului (*Luca 2, 21-23*). Relatând acest episod din copilăria Mântuitorului, Sfântul Evanghelist Matei a vrut să arate grija și protecția Tatălui ceresc asupra Fiului Său, pentru a Se păstra nevătămat în mijlocul iureșului sângeris pornit de regele Irod. Iosif, supunându-se poruncii îngerului, s-a trezit și, în toiul nopții, a luat Pruncul și pe mama Lui și a fugit în Egipt. Exegeții indică un loc numit Matareea (Matariyyah), lângă orașul Memphis (Cairo de astăzi), unde, cu 160 de ani înainte de Hristos, Onias, fiul marelui preot Onias al III-lea, ridicase un templu pentru iudei.

5. Într-o istorioară pioasă se spune că, în drum spre Egipt, cei trei, având darurile magilor cu ei (aur, smirnă și tămâie), ar fi fost atacați de doi tâlhari; numai că unuia dintre ei, făcându-i-se milă de Prunc, l-a determinat și pe celălalt să renunțe la planul lor. După

ani și ani, cei doi tâlhari au fost prinși odată cu Hristos și condamnați – pentru diferitele infracțiuni săvârșite – la moarte prin răstignire. Și în timp ce unul dintre tâlharii răstigniți Îl hulea pe Hristos, celălalt, care odinioară intervenise pe lângă tovarășul său de tâlhărie, îndemnându-l să renunțe la prădarea celor trei călători, l-a certat, cerându-I lui Iisus: „Pomenește-mă, Doamne, când vei veni întru Împărăția Ta”! Atunci Mântuitorul Hristos a decretat: „Astăzi vei fi cu Mine în Rai” (*Luca 23, 42-43*).

6. Dreptul Iosif, Maica Domnului și Pruncul au rămas în pobejie până la moartea lui Irod, ca să se împlinească cuvântul spus de Domnul prin prorocul Osea: „Din Egipt am chemat pe Fiul Meu” (11, 1), deși Egiptul, spre sfârșitul domniei acestui rege, devenise provincie romană. Exegeții vorbesc despre existența unui sicomor în acea zonă, numit *Pomul Sfintei Fecioare*, cu o tulpină uscată care, întinsă, măsoară aproape șapte metri, scobită ca o peșteră, din care pornesc trei ramuri, sub care se află o fântână. Nu avem informații sigure dacă cei trei au locuit în acea scorbură. Mai curând credem că Iosif, Fecioara Maria și Pruncul Sfânt au găsit adăpost într-o localitate din nordul Egiptului, unde existau multe colonii iudaice.

7. De ce au preferat Egiptul și nu altă regiune? Din două motive. În primul rând, refugiul în Egipt era mai facil pentru că, după cum am precizat anterior, în orașele de nord existau multe așezări evreiești, unde călătorii sau pribegii de origine evreiască puteau găsi loc de găzduire. În al doilea rând, pentru că Egiptul, asemenea Babilonului, era o țară rău fâmată, copleșită de multitudinea nelegiuirilor.

8. Și pentru că magii au dus mesajul Nașterii lui Hristos în Babilon, în Egipt S-a dus El Însuși, voind astfel să le îndrepte pe amândouă. Era Egiptul robiei lui Israel, asupra căruia Dumnezeu a trimis mai multe calamități pentru a elibera poporul Său.

9. Egiptul era o țară roasă de stricăciune. Deși locuită de hamiți, era stăpânit de romani, care erau iafetiți, în timp ce semiții erau în Iudeea. Regăsim astfel numele celor trei fii ai lui Noe: Ham, Set și Iafet.

10. Din prima carte a Vechiului Testament aflăm că hamiții au fost blestemați de Noe pentru necinstirea arătată de Ham părintelui său (*Facerea* 9, 22-27), pe când semiții și iafetiții au fost binecuvântați.

Iubiți credincioși și credincioase,

11. În omisiunea intenționată a Sfântului Evanghelist Matei cu privire la modul în care a decurs călătoria și cu privire la numele localității în care s-au adăpostit Pruncul, Maria și Iosif, precum și cu privire la timpul petrecut acolo, așa cum am menționat, trebuie să vedem purtarea de grijă a lui Dumnezeu Tatăl față de Fiul Său.

12. Când Irod a văzut că a fost amăgit de magi, „s-a mâniat foarte și, trimițând, a ucis pe toți pruncii care erau în Betleem și în toate hotarele lui, de doi ani și mai jos, după timpul pe care îl aflase de la magi” (*Matei* 2, 16). Jertfa copiilor este un fel de mărturie pentru Nașterea Celui Care avea să mântuiască lumea. Ceea ce a făcut faraon copiilor evreilor în Egipt a făcut Irod copiilor din Betleem. Acestui măcel ar fi putut să îi cadă victimă și Sfântul Ioan Botezătorul, întrucât satul în care locuiau părinții lui, Zaharia și Elisabeta, se afla relativ aproape de Betleem. Numai că Elisabeta a reușit să fugă împreună cu pruncul în munți, într-o peșteră veche, datând din perioada 800-500 î.Hr., situată la aproximativ patru kilometri de *Ein Karem* (*Ayn Kārim*); se crede că Irod, pentru a se răzbuna, a poruncit să fie ucis Zaharia, căruia îi venise din nou rândul slujirii la templu.

13. Ținând cont de faptul că Betleemul avea atunci în jur de 2.000 de locuitori, comentatorii spun că ar fi fost vorba de 20-30 de prunci/băieți. Or fi fost mai mulți copii de doi ani și mai în jos, dar scăzând, din numărul total, numărul de fete, care adeseori reprezintă un procent mai mare decât cel al băieților, rămân 20-30 de copii. Numărul de 14.000 de prunci ales de Părinții Bisericii este o trimitere la suma tuturor crimelor comise de Irod, despre care Iosif Flavius spune că săvârșea zilnic cel puțin o crimă. Tâlcuitorii textelor biblice apreciază,

de asemenea, că acest număr s-ar întemeia pe pasajul din *Apocalipsa* (7, 4): „Și am auzit numărul celor pecetluiți: o sută patruzeci și patru de mii de pecetluiți, din toate semințiile fiilor lui Israel”. Numărul, cu valoare simbolică, vrea să arate că Irod, în cruzimea lui, ar fi ordonat uciderea tuturor pruncilor care ar fi existat la acea vreme.

14. Nimic nou sub soare fără știrea lui Dumnezeu. Măcelul pruncilor fusese anunțat de Dumnezeu prin prorocul Ieremia: „Glas se aude în Rama, bocet și plângere amară. Rahela își plânge copiii și nu vrea să se mângâie, pentru că nu mai sunt” (*Ieremia* 31, 15; *Matei* 2, 18). Rama, localitatea de azi *Er-Ram*, era numele unui loc din Betleem, cam la zece kilometri nord de Ierusalim, în care erau duși în captivitate toți fiii lui Israel, pentru ca, ulterior, să fie duși în lanțuri în Babilon (*Ieremia* 40, 1-2).

Iubiți credincioși și credincioase,

15. Rahela, strămoașa triburilor Efraim și Manase, deportate în anul 721, după căderea Samariei, a fost soția lui Iacov și mama lui Iosif și Veniamin (*Facerea* 30, 23-35; 35, 16-17). Murind la nașterea celui din urmă, pe care ea însăși l-a numit *Ben-Oni*, tradus prin „fiul durerii mele”, a fost înmormântată nu departe de Betleem (*Facerea* 35, 19), după cum arată inscripția de pe mormântul ei, inscripție care se poate vedea și astăzi în partea de apus a orașului, dincolo de drumul spre Hebron. Versetul redă suferința prin care a trecut Betleemul în zilele acelea din cauza cruzimii lui Irod. Din acest motiv, Betleemul a devenit o cetate care nu accepta nicio consolare pentru pruncii uciși (*Matei* 2, 19), cei dintâi martiri ai lui Hristos, asemenea Rahelei, soția lui Iacov, pentru fiii lui Israel duși în robie. Diferența constă însă în faptul că fiii lui Israel deportați în Babilon au avut șansa întoarcerii, după cuvântul Domnului adresat Rahelei: „Înfrânează-ți glasul tău de la bocet și ochii tăi de la lacrimi, că vei avea plată pentru munca ta și ei se vor întoarce din

țara dușmană” (*Jeremia* 31, 16), pe când pruncii uciși în Betleem nu se vor mai întoarce niciodată.

16. Se spune că o durere simțită într-un loc poate avea corespondent de durere la distanțe enorme, fiorul durerii răspândindu-se în unde de jale foarte departe, până-n contemporaneitate și veșnicie.

17. În Betleem se află o bisericuță, numită „Capela Inocenților”, ridicată pe locul unde, după o tradiție veche, au fost executați, din ordinul lui Irod, numeroși copii, ascunși acolo de mamele lor. Știut este faptul că, în istorie, lucrurile mari s-au realizat prin jertfă, durere și lacrimi de sânge.

18. Ne putem adresa următoarea întrebare: De ce nu a găsit Irod alte metode prin care să Îl fi reperat pe pruncul Iisus, fără să fi comis asemenea grozăvii? Este o întrebare de bun-simț, mai ales că apare și astăzi, în societatea contemporană, figura stranie și sinistră a câte unui astfel de tiran, a unui *irod* mic la suflet, care folosește cu predilecție crima ca pe o armă. Răspunsul este unul singur: din teama unui insucces, care nu ar fi dat bine în fața poporului; și așa magii, pe care intenționase să îi folosească drept iscoade, luminați de Dumnezeu, nu i-au făcut jocul. Așadar, la cât de expeditiv era, ca să nu ia măsuri graduale privind situația de fapt, a apelat la cea mai radicală măsură.

19. Se spune că Irod, conștient că sfârșitul lui va fi prilej de bucurie pentru iudei, a dat ordin surorii sale Salomeea ca, împreună cu soțul ei Alexandru, îndată ce el va închide ochii, să-i adune în hipodromul din Ierihon pe toți nobilii țării și acolo să fie masacrați de soldații gărzii lui, pentru a nu exista în toată Iudeea vreo familie care să nu aibă motiv de plâns, vrând astfel să dea impresia că toată lumea plânge moartea lui.

20. Istoricii mai consemnează și că, odată cu moartea lui Irod (în martie, anul 4 î.Hr.), Cezarul Augustus a împărțit între cei trei fii ai tiranului regatul lui Israel, sfărâmând astfel și unitatea acestuia. Ca

etnarh, un fel de guvernator peste nații, Arhelau, pe care însuși Irod, cu cinci zile înainte să moară, îl numise rege, succesori prin testament, a luat jumătate din regat: Iudeea, Samaria și Idumeea; ca *tetrarhi*, Irod Antipa a luat Galileea și Perea, iar Filip, Ituria și Trahonitida.

21. După moartea lui Irod, care a sfârșit în chinuri îngrozitoare, consemnate de istoricul Iosif Flavius în lucrarea *Antichități iudaice*, precum și după moartea celor care voiau să ia viața Pruncului – se știe că dintr-un război cu Dumnezeu nu poți ieși decât învins –, îngerul Domnului s-a arătat în vis lui Iosif și i-a zis: „Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și mergi în pământul lui Israel”, în Palestina, întrucât „au murit cei ce căutau să ia sufletul Pruncului” (*Matei 2, 20*).

22. Și Iosif, sculându-se, potrivit poruncii primite, „a luat Pruncul și pe mama Lui și a venit în pământul lui Israel” (*Matei 2, 21*). Auzind însă că în Iudeea domnește Arhelau în locul lui Irod, tatăl său, un rege tot atât de crud, copia fidelă a celui din pricina căruia fugiseră în Egipt, s-a temut să meargă acolo; de aceea s-a dus în părțile Galileei, stabilindu-se în orașul Nazaret (*Matei 2, 22-23*). Faptul că Iisus a evitat pericolele nu înseamnă că S-a declarat înfrânt, ci S-a smerit pe Sine și Și-a acceptat umiliința pentru ceasul pe care Tatăl I-l rânduisese, în care Trupul urma să I se frângă, iar Sângele să I se verse pentru iertarea păcatelor omenirii.

23. Luând Pruncul și pe mama Lui, Iosif a mers în Galileea, unde domnea Antipa, fratele lui Arhelau, în Nazaret, orașelul său de baștină, în care Sfântul Arhanghel Gavriil îi adusese Fecioarei Maria Buna Vestire. Nazaretul era un orașel disprețuit de iudei, întrucât avea o populație formată din diferite naționalități și credințe. De aici și întrebarea lui Natanael: „Din Nazaret poate fi ceva bun?” (*Ioan 1, 46*). De ce nu? În orice cătun se pot naște genii. Ca Om, Fiul lui Dumnezeu, îi spune Sfântul Apostol Pavel lui Timotei (*1 Timotei 3, 16*), S-a născut, S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri în două cătune: în Betleemul Iudeei, respectiv în Nazaretul Galileei! Mai mult nici că se putea! De aici și constatarea

lui Lucian Blaga: „Veșnicia s-a născut la sat”. Da, într-adevăr, de la sat pornește omenia, hărnicia și frumosul!

24. Și, după ce s-au împlinit toate, în cetatea lor Nazaret, „Copilul creștea și Se întărea cu duhul, umplându-Se de înțelepciune, și harul lui Dumnezeu era asupra Lui” (*Luca* 2, 39-40). Însă acesta este subiectul unui alt demers pastoral, pentru anul care vine! Să ajungem sănătoși cu toții!

Iubiți credincioși și credincioase,

25. Cu prilejul Nașterii Domnului, Anului Nou și Botezului lui Iisus, vă doresc ani mulți și buni, cu sănătate și sporite împliniri, însoțite de mulțumiri aduse ctitorilor, donatorilor, binefăcătorilor și înzestrătorilor sfintelor biserici din eparhia noastră, precum și celor care au contribuit la realizarea picturii în tehnica mozaic a Catedralei Mântuirii Neamului, cu rugămintea de a continua susținerea acestor lucrări și în viitor, autorităților locale și centrale, foste și actuale, instituțiilor de învățământ și așezămintelor sociale, mai ales în acest an comemorativ al pastorației și îngrijirii bolnavilor, precum și celor care au inițiat, aprobat și finanțat proiectele care vizează monumentele UNESCO din Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților.

Al vostru, pentru tot binele rugător,

† CALINIC

Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților

Data în Reședința Arhiepiscopală din Suceava
la Praznicul Nașterii Domnului, în 25 decembrie 2024.